

Tartu kaasava eelarve 2024 eksperdikomisjoni protokoll

15. ja 21. mail 2024 raekoja istungite ruumis

Ekspertide töös osalesid: **Raimond Tamm** (abilinnapea), **Elo Kiivet** (abilinnapea), **Mati Raamat** (linnaplaneerimise ja maakorralduse osakonna juhataja asetäitja, linnainsener), **Indrek Ranniku** (ruumilooe osakonna linnaplaneerija), **Kunnar Jürgenson** (linnavarade osakonna juhataja), **Andres Pool** (linnamajanduse osakonna juhataja asetäitja), **Oleg Lužetski** (linnamajanduse osakonna teedeteenistuse juhataja), **Eda Põldma** (linnamajanduse osakonna haljastus- ja puhastusteenistuse juhataja), **Veljo Lamp** (kultuuriosakonna sporditeenistuse juhataja), **Kertu Vuks** (ruumilooe osakonna juhataja), **Kristin Leis** (ruumilooe osakonna maastikuarhitekt).

Protokollis: **Lilian Lukka** (kaasava eelarve projektijuht, avalike suhete osakonna kommunikatsioonijuht).

IDEED, MIS JÄTKAVAD KAASAVA EELARVE PROTSESSIS

Idee nimi ja esitaja	Ekspedikomisjoni seisukoht idee täpsustamise ja täiendamise osas
Tartu Forseliuse Kooli liikuma kutsuv õueala Ettepaneku esitaja: Signe Salumäe	Idee jätkab kaasava eelarve protsessis, kuid mahtu tuleb täpsustada vastavalt kaasava eelarve suurusele.
Discgolfi park Ettepaneku esitaja: Käthlyn Vahter	Idee jätkab kaasava eelarve protsessis. Asukohana pakkusid eksperdid välja krundi Lammi tee 6/8, mis idee autorile ka sobis.
Ihaste tee 7 ja 9 majatagusele murualale välisportimise linnaku rajamine Ettepaneku esitaja: NET SPORDIKLUBI MTÜ, SK DUO, VK AKROS	Idee jätkab kaasava eelarve protsessis, kuid tuleb täpsustada, mis on täpselt kaasava eelarve objekt. Kogu algelt kirjeldatud linnak ei mahu eelarvesse, aga edasi saab minna konkreetsema objektiga, mis mahub eelarvesse. Muuta tuleb ka idee pealkirja, et see vastaks sisule. Ka avalikkusele tutvustavad illustratsioonid peavad vastama objekti mahule.
Ilmatsalu huvi- ja noortekeskuse õueala arendamine Ettepaneku esitaja: Helene Toomeoks	Idee jätkab kaasava eelarve protsessis, kuid mahtu tuleb täpsustada, et see vastaks kaasava eelarve suurusele.
Vaba aja veetmise koht Märjale Ettepaneku esitaja: Kristel Paabo	Idee jätkab kaasavas eelarves. Vaja on veel täpsustada, milliseid tegevusi soovitakse seal näha ja milliseid atraksioone võiks olla. Loetelu peaks vastama kaasava eelarve suurusele.
Avalikud paadi sildumiskohad kesklinnas Ettepaneku esitaja: André Purve	Idee jätkab kaasavas eelarves, kuid täpsustada tuleb asukoht vastavalt üldplaneeringule. Koostöös autoriga leiti orienteeruv asukoht: kesklinnas teisele poole Rahu silda jääv kaldaäär.
Emajõe-äärne väliterrass Ettepaneku esitaja: Artur Sell	Idee jätkab kaasavas eelarves. Emajõe kallaste korrastamine ja inimestele kasutusse andmine on väga tervitatav. Küll ei sobi aga terrassi asukohaks Ranna tee 3 kinnistuga piirnev ala, sest valminud on eskiis uue aerutamis- ja sõudekeskuse rajamiseks sellele kinnistule ning see hõlmab ka uue paadisilla rajamist. Ranna tee 3 kinnistule ja sellega piirnevale jõelale ei saa ka praegustes tingimustes terrassi

	rajada, see ei mahuks ära, arvestades pikki paate, millega seal sporti tehakse. Küll aga on linnale kuuluv ja terrassi jaoks sobilik Ranna tee 5 kinnistu.
Karlova rand Ettepaneku esitaja: Peeter Paaver	Idee jätkab kaasavas eelarves. Kaasava eelarve raames ei ole võimalik teha ametlikku supelranda, kuid korrastatud puhkeala rajamine on võimalik. Võiks kaaluda ka idee pealkirja muutmist, et hääletajatel ei seostuks idee supelrannas pakutavate võimalustega, vaid pigem puhkealaga.
Väike Anne kanal Ettepaneku esitaja: JS	Idee jätkab kaasavas eelarves. Võrreldes algselt esitatud ideega, tuleb valida täpsem asukoht, et see mahuks kaasavasse eelarvesse.
Muusikaline park Ettepaneku esitaja: Tambet Ott	Idee jätkab kaasavas eelarves, kuid täpsustamist vajab muusikalise pargi asukoht. Ekspertide soovitusel peaks asukoht olema piisavalt eemal elumajadest ja soovitatavalt asuma sellises asukohas, kus on juba olemas tegetseisvõimalused, mis sinna inimesi toob. Koostöös autoriga otsitakse täpsem asukoht Tähtvere spordipargis.
Ropka parki koerte aed Ettepaneku esitaja: Martin	Idee jätkab kaasavas eelarves. Ka üldplaneering näeb ette Ropka parki koerte jalutusväljaku rajamise.
Piknikukohad Ettepaneku esitaja: Kadri Villemson	Idee jätkab kaasavas eelarves, kuid täpsustada tuleks asukohtasid ja millised võiksid piknikukohad olla.
Sirelites Tartu meelitaks turiste Ettepaneku esitaja: Pille-Riin Saaremets	Idee jätkab kaasavas eelarves, kuid täpsustada tuleks asukohti ja mis põhimõtete järgi sireleid istutatakse (kas üksikuna, alleedena vmt)
Milline nägi välja Tartu piiskopilinnus? Ettepaneku esitaja: Mariann Raisma, TÜM	Idee jätkab kaasavas eelarves.
Kastaniaaed Ettepaneku esitaja: Vaike Hint	Idee jätkab kaasavas eelarves, kuid täpsustada tuleb idee sisu – mille täpsemalt fookus panna kaasava eelarve raames.
Foorid nutikamaks ja inimsõbralikumaks Ettepaneku esitaja Ilmar Peeter Part	Idee jätkab kaasavas eelarves.
Turvalised rattarajad ühesuunalistele tänavatele Madli-Johanna Maidla	Idee jätkab kaasavas eelarves, kuid täpsustada tuleb tänavate valik. Autori pakutud tänavatest saab ideed realiseerida järgmistes asukohtades: Filosoofi, Kroonuaia, Väike-Tähe.
Ohtlikud rattarajad turvalisemaks Ettepaneku esitaja: Mikk Rooden	Idee jätkab kaasavas eelarves.
Sepa jalgpallikeskust ja kõrval asuvat mänguväljakut teenindav munitsipaalhoone Ettepaneku esitaja: Jalgpallikool Tammek	Idee jätkab kaasavas eelarves, kuid täpsustada tuleb hoone asukohta ja mahtu, et see mahuks ette nähtud eelarve sisse.
Pandipakendi riulid prügikastide külge Ettepaneku esitaja: Christjan Aland	Idee jätkab kaasavas eelarves.
Sademevee nutikas kasutamine Tartu linnas	Idee jätkab kaasavas eelarves, kuid täpsustada tuleb asukoht ja sademevee kasutamise lahendust.

Ettepaneku esitaja: Vete-Mari Kuningas	
Toidujagamiskappide uuenduskuur ja uute toidujagamiskappide rajamine Ettepaneku esitaja: Tartu Toidujagamine	Idee jätkab kaasavas eelarves.

IDEED, MIS EI JÄTKA KAASAVA EELARVE PROTSESSIS

Idee nimi ja esitaja	Ekspertkomisjoni seisukoht idee täpsustamise ja täiendamise osas
Keskpark lastele Ettepaneku esitaja: Marko Nuuma	Keskpargis kavandatakse ühele pargi osale südalinna kultuurikeskust (valmib 2029). Teine osa pargis, Poe tänava poolne osa, jääb pargiks, kuhu tuleb ka mängutänav koos põnevate tegutsemisvõimalustega nii väiksematele kui ka suurematele lastele. Täpsemalt selgub hoone ja pargiala projekteerimise käigus, mis praegu on töös. Kindlasti tulevad lastele keskparki suurepärased mänguvõimalused. Idee ei jätka kaasavas eelarves, kuna antud asukohas on juba teised plaanid, mille käigus saavad lahendatud ka ettepaneku esitaja eesmärgid pakkuda lastele rikkalikke tegutsemisvõimalusi ja tuua kesklinna rohkem elu.
Tähtvere Spordipargi tehisuisuväljaku rajamine Ettepaneku esitaja: Ahto Poljakov	Idee ei jätka kaasavas eelarves. Kuigi idee on uudne ja taolist uisuväljakut Tartus veel ei ole, siis kaasava eelarve tingimused näevad ette, et kaasava eelarve objektist "...ei tohi tekkida olulisi kulusid linna järgnevatel aastatel eelarvetele." (Tartu linna eelarve koostamise, täitmise ja finantsjuhtimise kord) Uisuväljak vajab hooldust ja teenuse pakkumist, eelkõige uisulaenuvõtte näol, mis tooks linnaeelarvele igal aastal olulist lisakulu.
Avatud Emajõe kaldad Ettepaneku esitaja: Antti Nöps	Idee ei jätka kaasavas eelarves, kuna Emajõe-äärsete alleepuude mahavõtmine ei vasta linna eesmärkidele liigrikkast ja rohelisest linnast. Alleepuud pakuvad ka varju järjest sagedamini esinevate kuumaperioodide ajal. Ka linna üldplaneeringus on kirjas põhimõte, et väärtuslikku olemasolevat haljastust tuleb säilitada. Emajõe-äärseid alleesid hooldatakse regulaarselt ja nad on hea tervise juures. Samas on olemas jõe ääres ka avatud alasid, kus puud ei ole nii suured. Emajõe kallaste korrastamisega tegeleb linn järjepidevalt, et seal oleks erinevaid elamusi pakkuvat linnaruumi – mõnusaid varju pakkuvaid alleesid ning korrastatud olemis- ja istumiskohti, viimane näide just Atlantise ees olev trepistik.
Emajõe-äärse pargi uuendamine Ettepaneku esitaja: Lauri Lipping	Idee ei jätka kaasavas eelarves, kuna nimetatud pargi ehk Vabaduse puistiku arendamine linnasaluks on üks Tartu kultuuripealinna 2024 projekti Kureeritud Elurikkus eesmärgi. Selle projektiga soovitakse muuta Tartu kesklinna pargid elurikkaks ja meeldivaks keskkonnaks nii inimestele kui ka teistele linna oma koduks pidavatele eluslooduse

	<p>esindajatele. Vabaduse puiestiku linnasalusse on projekti eestvedajad riigimetsa lageraielangilt mitu kevadet järjest toonud varjulembeseid taimi, et nendega hämarat pargialust täiendada. Koos maastikuarhitektuuri üliõpilaste ja vabatahtlikega on nende istutamine olnud kevadine ettevõtmine kolm aastat järjest. Töö on kandnud vilju: sinililled ja ülased õitsevad, omajagu leiab salust metsmaasikat, sel aastal õitses seal esimest korda toomingas. Ka ööbikud on salu üles leidnud. 2021. aastal langetati pargis üheksa halvast seisus puud, raiutud puude tüved ning oksad jäeti tulevase linnasalu aluspinnale lamapuiduna alles. Kuigi maapinnale kõdunema jäetud puit võib linnas olla harjumatu vaatepilt, annab lagunev lamapuit mullale tagasi toitaineid, kust omakorda ammutavad jõudu uued taimed, pakub toitu ja peavarju putukatele ja seentele. Linnasalu lamapuidu elustiku seire seisab veel ees, sest soovitud efekti hakkavad nad andma alles praegu. 2022. aastal rekonstrueeris linn pargi valgustust ja uue katte said kõnniteed. Rohkem infot Kureeritud Elurikkuse projektist: https://tartu2024.ee/elurikkus</p>
<p>Anne kanali veesportikeskus Ettepaneku esitaja: Joosep Karlson</p>	<p>Idee ei jätkata kaasavas eelarves. Idee elluviimine on kordades kallim, kui kaasav eelarve võimaldab. Lisaks on mitmeid tehnilisi keerukusi: kahel kanalil on suur kõrguste vahe, vajadus oleks Sõpruse silla konstruktsiooni muuta jmt.</p>
<p>Kaasaegne kaunilt haljastatud koortepark kesklinna Ettepaneku esitaja: Kertu Rajasaare</p>	<p>Idee ei jätkata kaasavas eelarves, kuna kesklinnas ei ole sobivat koortepargiks arendatavat ala. Autori pakutud Barclay de Tolly ja Peeter Põllu platsidele ei näe eksperdid võimalust aiaga piiratud koortepargi rajamist. Mõlemal juhul on ka tegemist legendaarse linnaarhitekti Arnold Matteuse juhtimisel loodud haljasaladega ja tegemist on terviklike pargiarhitektuuri näidetega. Eksperdid kaalusid veel mitmeid asukohti kesklinnas piirides, kuid sobivat linnale kuuluvat ala praegu ei leitud.</p>
<p>Kaubamaja esise parendamine Ettepaneku esitaja: Lauri Lipping</p>	<p>Idee ei jätkata kaasavas eelarves, kuna Uueturu pargi arendamine linnasaluks on üks Tartu kultuuripealinna 2024 projekti Kureeritud Elurikkus eesmärke. Selle projektiga soovitakse muuta Tartu kesklinna pargid elurikkaks ja meeldivaks keskkonnaks nii inimestele kui teistele linna oma koduks pidavatele eluslooduse esindajatele. Uueturu parki on linlaste kaasabil rajatud linnaniit, mis tänavu pakkus õiteilu juba neljandat aastat. Samuti istutati eelmisel ja sel kevadel linaste abiga parki kodumaiseid taimi, mis pakuvad silmailu ning rikastavad kimalaste ja liblikate toidulauda. Uuele alale, mida nimetatakse linnarohtlaks, on istutatud ligi 80 liiki taimi. Taimed on sätitud sellistesse kompositsioonidesse, et pidevalt midagi õitseks, oleks kõrgemaid ja madalamaid taimi ning et need rikastaks ka tolmeldajate toidulauda. Eelmise aasta sügisel, kui rohtlas valmisid pujude seemned, võis seal näha omajagu ka väikesi linde kõrte peal istumas. Rohkem infot Kureeritud Elurikkuse projektist: https://tartu2024.ee/elurikkus</p>

	<p>Kaubamaja-esisest rääkides sai eelmisel aastal Kūūni tänavale paigaldatud ka pikalt oodatud lille müügipaviljonid. Kaubamaja Uueturu tänava poolses osas on hetkel parkla, kuid tulevikus see muutub: seoses südalinna kultuurikeskuse ehitamisega kaob sealt tänavapealne parkla ja alale tuleb erinevaid haljastuslahendusi. Nii et kaubamaja ümbrus on pidevalt muutumises.</p>
<p>Labürint Ülejõe parki Ettepaneku esitaja: Tartu Linna Noortevolikogu</p>	<p>Idee ei jätka kaasavas eelarves. Põõsastest istutatava labürindi järelhooldus on väga kallis ja tekitab sellega olulise püsikulu järgnevat aastate linnaeelarvele. „Tartu linna eelarve koostamise, täitmise ja finantsjuhtimise kord“ ütleb, et kaasava eelarve objektist ei tohi tekkida olulisi kulusid linna järgnevat aastate eelarvetele.</p>
<p>Kraaksujate eemaldamine linnaruumist Ettepaneku esitaja: Lauri Lipping</p>	<p>Idee ei jätka kaasavas eelarves, kuna ei vasta ka kaasava eelarve tingimusele, mille järgi kaasava eelarve objekt peab olema Tartu linnaga seotud avalikes huvides rajatav objekt. Lisaks ei ole teadaolevalt toimivaid ja samas eetilisi lahendusi sellele probleemile kuskil leitud. Koolooniatena pesitsevate linnalindude probleem on olnud aktuaalne juba aastakümneid nii Eestis kui ka mujal maailmas. On arvatud, et kõige efektiivsemaks probleemi lahenduseks on inimese kohanemine linnastumisega kaasnevate keskkonnamuutustega, sealhulgas ka linnalindudega.</p>
<p>Lipud linnaruumis Ettepaneku esitaja: Meelis Kasemaa</p>	<p>Idee ei vasta kaasava eelarve tingimusele, mille järgi kaasava eelarve objekt peab olema Tartu linnaga seotud avalikes huvides rajatav objekt. Ideed viiakse pidevalt ka ellu, kuna lipukestega kaunistatakse erinevatel olulistel tähtpäevadel nii tänavavalgustusposte, linnaliinibusse, raekoda ja muid objekte. Kui linnas on näha määrdunud lippe, palub linnavalitsus sellest teada anda infotelefonil 1789.</p>
<p>Tänavakunsti probleemi lahendamine Ettepaneku esitaja: Mairo Merisalu</p>	<p>Idee ei vasta kaasava eelarve tingimusele, mille järgi kaasava eelarve objekt peab olema Tartu linnaga seotud avalikes huvides rajatav objekt. Lisaks ei näe eksperdid tänavakunsti probleemina, vaid pigem Tartu linna ühe eripärana. Kui kuhugi tehakse ebatsensuurseid joonistusi/tekste, siis need kohad puhastab linn ära (neist võib ka teada anda infotelefonil 1789). Koostöös Stencibility festivaliga (https://www.stencibility.eu) tehakse igal aastal Tartu linnaruumi kümneid uusi tänavakunstiteoseid, teoseid loovad kunstnikud nii Eestist kui ka muudest riikidest.</p>
<p>Sõpruse ringi haljastus Ettepaneku esitaja: Janek Mäesepp</p>	<p>Idee ei jätku kaasavas eelarves, kuna see on juba projekteeritud seoses Sõpruse silla remondi teise etapiga ja eraldiseisvana ei ole otsetarbeks sellesse kohta investeerida.</p>
<p>Vindi taskupark Mürivahe tänavale Ettepaneku esitaja: Laura</p>	<p>Idee ei jätku kaasavas eelarves, kuna ei ole tehtav kaasava eelarve 100 000 euro eest. Selleks et teha idees kirjeldatud taskupark, on esmalt vajalik teha projekt müüri konserveerimise, tänava ehituse, valgustuse ja sadevee ärajuhtimise kohta. Lisaks tuleb teha lammutustöid (üks kasutusel olev ehitus ja üks lagunenu pesuköök). Seejärel tuleks eemaldada pinnas tänava jaoks vajaliku kõrguseni,</p>

	<p>konserveerida müür, ehitada valgustus. Muinsuskaitse hinnangul ei saa sinna ehitada taskuparki kui taimestikuga ala, vaid see tuleks sillutatud jalakäijate tänava. Lisaks saab panna pingid. Kõik see läheb kokkuvõtteks kallimaks maksmaks, kui on kaasavas eelarves võimalik.</p>
<p>Kergliiklussild üle Emajõe Ettepaneku esitaja: Toomas Määrits</p>	<p>Idee ei jätkata kaasavas eelarves, kuna on kordades kallim, kui kaasav eelarve võimaldab.</p>
<p>Praam Ülejõe ja Supilinna vahele Ettepaneku esitaja: Andrei Junkin</p>	<p>Idee ei jätkata, kuna ei vasta kaasava eelarve tingimustele. Nimelt peab kaasava eelarve objekt olema Tartu linnaga seotud avalikes huvides rajatav objekt ja sellest ei tohi tekkida olulisi kulusid linna järgnevate aastate eelarvetele. Antud idees on aga ette nähtud teenuse käivitamine, mis tooks linnaeelarvele igal aastal olulist lisakulu.</p>
<p>Supilinna kergliiklussadam Ettepaneku esitaja: Tõnu Valge</p>	<p>Idee ei jätkata kaasavas eelarves, kuna selle elluviimine ei mahu ette nähtud eelarvesse (100 000 eurot).</p>
<p>Supilinna paadislipp Ettepaneku esitaja: Vallo Lubi</p>	<p>Idee ei jätkata kaasavas eelarves, kuna Supilinnas ei ole sobivat kohta paadislipi tegemiseks. Ainus jõeni ulatuv tänav on Kartuli tänav, kuid seal oleks see kitsas ja ohtlik seal liikuvatele jalakäijatele ja ratturitele. Praegu on slipid olemas Karlovas, Kvissentalis, Ihastes ja Lodjakojas.</p>
<p>Maaülikooli viisakas ühendus kesklinnaga Ettepaneku esitaja: Mihkel Lember</p>	<p>Idee ei jätkata kaasavas eelarves, kuna on lähiaastatel juba tegemisel. Ka ei mahuks kogu idees näidatud ala kaasavasse eelarvesse. Hetkel käib objekti projekteerimine ja praeguste plaanide järgi võiks ehituseni jõuda 2026. aastal, kuid lõplikult selgub ehituse aeg eelarve koostamise käigus.</p>
<p>Riia tänava kergliiklus tee Lõunakeskusest kesklinnani Ettepaneku esitaja: Sven Seim</p>	<p>Idee ei jätkata kaasavas eelarves, kuna on juba planeeritud ja lisaks saaks kaasava eelarve 100 000 euro eest teha vaid üsna väikese jupi. Täpsem info Riia tänavale planeeritud muudatuste kohta asub siin: https://www.tartu.ee/et/t%C3%A4navaruum#Riia</p>
<p>Alexander the Great classical music competition Ettepaneku esitaja: Kätlin Kivi</p>	<p>Idee ei jätkata kaasavas eelarves, kuna ei vasta kaasava eelarve tingimustele, mille järgi peab kaasava eelarve objekt olema Tartu linnaga seotud avalikes huvides rajatav objekt. Antud juhul on tegemist üritusega.</p>
<p>Bussipeatuste nimetuste täpsustamine Ettepaneku esitaja: Luule Lille</p>	<p>Idee ei jätkata kaasavas eelarves, kuna ei vasta kaasava eelarve tingimustele, mille järgi peab kaasava eelarve objekt olema Tartu linnaga seotud avalikes huvides rajatav objekt. Küsimus on samas õigustatud. Hetkel on bussiliinide rakenduses suund lisatud, aga bussipeatustes tõesti mitte. Tartu Linnatransport kaalub võimalust tulevikus, kui seisab ees kleebiste vahetus, lisada juurde ka sõidusuund.</p>
<p>Mälestuspark väikestele lemmikloomadele (kalmistu) Ettepaneku esitaja: Piret Padar</p>	<p>Idee ei jätkata kaasavas eelarves, kuna tegemist on teenuse pakkumisega, mis tekitaks olulisi püsikulusid Tartu linna eelarvele ja seda ei võimalda kaasava eelarve tingimused. Lisaks ei ole ka linna üldplaneeringu koostamisel leitud asukohta, kuhu seda rajada saaks.</p>
<p>Rannakärud Vabaujulasse Ettepaneku esitaja: Tuul Sepp</p>	<p>Idee ei jätkata kaasavas eelarves, sest kaasava eelarve tingimuste järgi peab kaasava eelarve objekt olema Tartu linnaga seotud avalikes huvides rajatav objekt. Antud juhul on tegemist pigem teenuse pakkumisega (üksnes kärude</p>

	ostmisest ei piisa), mis tekitaks püsikulusid Tartu linna eelarvele ja seda ei võimalda kaasava eelarve tingimused.
--	---